

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Czech Technical University in Prague, Faculty of Architecture

Kompaktnost a racionalita jako základní princip vlastní tvorby

Compactness and rationality as an elementary principle of own design

Doc. ing. arch. Ján Stempel

SOUHRN

Od tvorby velkých projektů administrativních budov jsem se dostal k projektování rodinných domů. Tato netradiční cesta od velkého měřítka k menšímu mi odkryla jiný úhel pohledu na práci architekta. Menší stavba neznamena menší odpovědnost. Zdánlivě jednoduchá zadání rodinných domů mi díky svému měřítku umožnily rozvinutí a rozpracování základních principů tvorby a lepší formování vlastního názoru na architekturu. Pochopení základních principů vlastní tvorby a sebereflexe je v praxi odpovědného architekta nepostradatelná.

Na základě několika příkladů realizací a návrhů rodinných domů tak kromě těchto principů vysvětluji i okolnosti, za kterých daný návrh či realizace vznikala. Dílo je zasazeno do kontextu místa, potřeb a požadavků klienta.

Jako pedagog na FA ČVUT v Praze se se svým kolegou Ondřejem Benešem snažíme tyto zkušenosti a principy přenášet na naše studenty. Naším cílem není vštěpovat studentům náš rukopis, ale rozvíjet jejich vlastní identitu, která bude postavena na zodpovědnosti a elementární slušnosti vůči společnosti a prostředí.

SUMMARY

My worked evolves from projects of large office buildings to design of individual and bespoke family housing. This unusual path from large scale to fine one opened up a new angle on work of an architect as such. Smaller building does not necessarily mean less responsibility. Thanks to the scale of simpler brief for family houses I could focus and work on elementary principles of design and formulate better my own opinion on architecture, which is absolutely essential in any architect's practice.

While listing several examples of completed works and designs for family housing I hereby showcase these principles as well as demonstrate the context and process of each individual project or building. Each work is embedded to the context of its site and environment while defined by character and requirements of each individual client.

In my role of a tutor at Faculty of Architecture CTU Ondrej Benes and I are trying to work with students using our experience and distribute these principles. Our aim is not to force our signature approach onto students but to deploy their own identity as architects based on decency and responsibility to the society and environment.

KLÍČOVÁ SLOVA

architektura; rodinný dům; kompaktnost; racionalita; teorie architektury

KEYWORDS

architecture; family house; compactness; rationality; theory of architecture

OBSAH

1.strana	České vysoké učení technické v Praze
2.strana	Souhrn, Summary
3.strana	Klíčová slova, Keywords, Obsah
4.strana	Text přednášky
8.strana	Vybrané příklady projektů a realizací
26.strana	Odborný životopis

KOMPAKTNOST A RACIONALITA

Racionální, rozumné, normální jsou dnes už všeobecně rozšířená slovní spojení, které používáme aniž o tom nějak zásadním způsobem přemýšlíme. Jsme zaběhnuti ve svých myšlenkových, rituálních stereotypech, ze kterých se necháme vytrhnout jen občas. Myslíme si ale většinou, že jednáme nejracionálněji, jak jen je možné, že jsme ze svého zorného úhlu ti nejlepší.

Racionalitu chápu především jako prověřování právě takovýchto běžných a normálních situací, které se jeví jako zcela banální. Až kam sahá výtvarné umění, jedním z jeho nejdůležitějších složek je nacházet neobvyklé, a pravdivé právě tam, a v těch věcech a situacích, kde většina nové vlastnosti, zkušenosti a hodnoty nevidí. Tímto neotřelým způsobem sáhnout na realitu každodennosti považuji za jeden z nejsilnějších motivů mé práce.

Pro koncipování svých konceptů, půdorysů a prostorových schémat tak nepotřebuji nějaké náročné a složité intelektuální zázemí. Historie, dějiny architektury, kultura ve všech jejích oblastech pro mě je i byla mimořádně silným inspirativním zdrojem. Vazba současného architektonického řemesla na teoretické uvažování je pro mě neoddiskutovatelná. Tvůrčí akt má pro mě ale daleko větší akcent v grafickém návrhu, skice, prostorovém schématu, jednoduchém modelu, než v textu. Text může být inspirací, způsob ve kterém o návrhu přemýšlím je konkrétní, prostorový, materiálový, graficky vyjádřitelný. Takto od prvotního momentu zpracovávání problému se postupně – metodou systematického zpřesňování, prověřování, vyvracení a potvrzování – dostávám k jasně formulované architektonické myšlence vyjádřené konkrétním návrhem.

Jaký je v tomto procesu, v této metodě, prostor pro racionalitu? Ta je tu daleko spíše korektor, definuje meze ve kterých se při procesu navrhování pohybuju, než by mě svazovala a držela při zemi. Vždyť pro nejnáročnější, nejsložitější a nejprísňěji zadané podmínky je té invence potřeba nejvíc.

K čemu se racionalita při mém navrhování odkazuje? Nepoužívám žádný teoretický kompas, jako je třeba u fenomenologicky založených kolegů Heideggerova čtveřina, který by mi umožnil posoudit, jestli jsem ve svém procesu uvažování „na správné cestě“. Místo takového konstruktu daleko raději používám svůj cit, zkušenost, vhled do požadavků klienta, místa, konkrétní situace.

Není to tedy tak, že bych se při mém navrhování pohyboval ve vzduchoprázdnu a mé racionální uvažování by bylo odrazem jen nějakých „čistých idejí“. Stejně jako v době studií v Maďarsku, tak v Čechách je pro mě mimořádně důležité kulturní zázemí ve kterém se pohybuju – bez něj si svou tvorbu nedokážu vůbec připravit.

Paradoxně tím, že jsem jak do maďarského, tak českého prostředí vstoupil odjinud, mi umožnilo se na zažité tradice a konvence podívat z trochu jiného úlu, než bylo obvyklé. Pocházím navíc z rodiny, kde umění a architektura patřili k součásti našeho života, takže jsem již od mládí vyrůstal s povědomím ikon

moderní architektury XX. Století - při vstupu do nového prostředí jsem tak porovnáváním snáze mohl pochopit hodnotovou škálu a kritéria, podle kterých se „nové“ prostředí řídí.

Snad nejjednodušeji je to patrné u vítězného pavilonu do Seville. Původní návrh byl asi nejvíc ovlivněn jedním z neúspěšnějších pavilonů XX století – Krejcarův z Paříže. Do realizace se koncept posunul k i dnes inspirativním a u nás až do teď skoro „posvátným“ materializujícím smyslovým tendencím švýcarské architektury.

V mém uvažování o architektonickém prostoru se pak obdobným způsobem spojuje utilitárnost funkční až funkcionalistická, posílená studiem strukturalistických i postmoderních autorů. Akcentuji neokázalost, jednoduchost, prostorovou úspornost s adekvátním vyjádřením materiálem, konstrukcí, obklady a povrchy. Až ty tomu všemu dokáží dát adekvátní smyslový prožitek, který není jen spekulativně vykalkulovaný – tento postup mi umožňuje smířit se s jednoduchostí tak, že snažím dát prostým věcem silný, kompaktní, autentický náboj.

Nejvíce se mi tyto koncepty asi podařilo rozvinout v drobných rodinných domech. Rodinný dům již od doby svého dospívání mám daleko spíše jako jakýsi archetyp způsobu pohybování se a zakotvení na světě. Jeho vnitřní struktura, důraz na smysluplnost a hledání adekvátní velikosti a vztahů jeho jednotlivých částí je pro mě způsobem jak racionálně zvládnout lidský život. Ne v znásilňování neobvyklými tvary a krkolomnosti, ani ne v „hovnění si“ rozlehlými prostory.

Znamená to pro mě daleko spíše úměrnost, rozvahu, vytváření takových návrhů, kontextů a takovém využití zadaného, jako bych měl odpovědnost za to, že kdyby se tímto způsobem zastavěl celý svět – byl by přívětivě obyvatelný. Je to má snaha nalézat taková řešení, která by mohla mít univerzální platnost a ani já bych se nemusel cítit být takovými to přístupy ohrožen.

Dům tedy ne jako nástroj „reformy“ a násilné organizace, ale jako objevování přirozených vazeb a vztahů.

Pokud tu mluvím o odpovědnosti, jaká je dnes odpovědnost architekta vůči svému okolí, prostředí? Jakým způsobem by měl vstupovat do veřejného dění? Má se aktivně angažovat? Je to paradoxní – architekti mají velice obsáhlé teoretické i praktické informace a zkušenosti jak společnost „funguje“, mají ale navíc od jiných profesí možnost ověřovat si jaký reálný a praktický zásah (budovou) jaké reakce vyvolává – jak působí, co všechno dokáže dům, realizace ve svém prostředí změnit. To je pro mě nejvlastnější poslání architekta - pokoušet se nacházet, tedy znovu nacházet, pro vazby a vztahy obsahující zadání taková řešení, kterými bychom se mohli vracet k sobě samým.

Aspirace kterými jsou i dnes architekti naplněni jsou takové, že se skutečně svým zápallem cítí být Prométhei snášejícími „lidstvu“ oheň poznání. Častokrát se ale stává, že obsah tohoto velmi podstatného sdělení je ze strany tvůrce ne

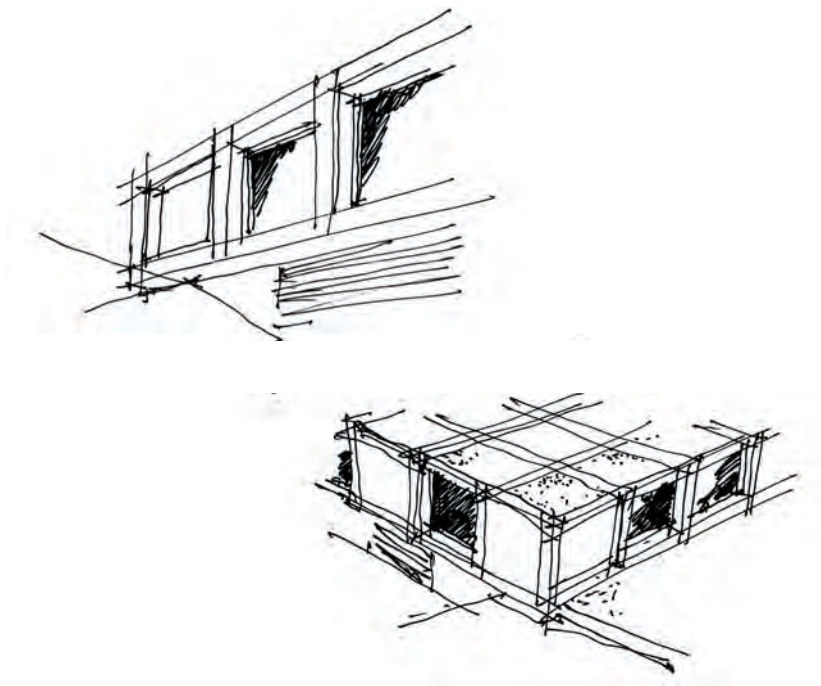
zcela dobře pochopen a vystižen. Tímto „pokušením“ kdy architekt přecení své schopnosti, je ostatně vystaven každý, kdo se o něco pozitivního, tvůrčího, ne pouze reproduktivního pokouší. Snad v mém případě mi pomáhá mé čistě racionální založení s důrazem na ty nejjednodušší, nejprostší věci, kterým se svou prací snažím vdechnout nový život.

Jaká by architektura měla být do budoucna? Co od ní v dnešní době, kdy je možné a dostupné vše, můžeme očekávat? Je obtížné se v dnešní době orientovat? Digitální média, nové technologie, změny v chápání skutečnosti, přehodnocování dávno zažitého a daného i naše studenty pobízí používat a nacházet neobvyklé výrazové slovníky. Souvisí s tím i trendy, které vidíme na celém světě – mluvíme o „ikonických stavbách“, které se snaží zhmotnit existující mocenské, utilitární vazby a vztahy. Pohybujeme se tu na jemné hraně potřeby reprezentace, identifikace s něčím, co může být obecně sdíleno a komunikováno – co je zásadně důležité pro vlastní identitu - a pro což se architektura hodí takřka ideálně, a požadavky na „dobře vyladěné prostředí“ – obytnost, blízkost, přívětivost. Můžeme se ptát, jestli principy racionality by byly použitelné i pro tento typ staveb tzv. velké architektury? Jsem přesvědčen, že ano, stejně jako se řecký chrám konstituoval postupnou kultivací tehdejšího normálního lidského obydlí, jeho „racionalizací“, jsem přesvědčen, že odtud vede cesta i k tzv. vysoké architektuře i dnes.

Nevím, jak by dnes reagovali na přemíru obrazů, fotek, vizualizací, dva z nejvýznamnějších zakladatelů moderní architektury - Loos a Wright. O nich je obecně známo, že s převahou takovéto prezentace měli zásadní problém. Nemohli asi přesně tušit, kam až se převaha vizuální a virtuality na počátku XXI. století může dostat. Je to dnes velké téma – jak navrátit akcent k skutečně prožívanému, reálnému. Odtud je pak možno vyčíst i můj apel na studenty – na rozlišování podstatného od nepodstatného, důležitého od marginálního, hlavního od vedlejšího - přestože si i já velice dobře uvědomuju, že dnešní doba je „vizuální“ a je „virtuální“ a svodů, jak se v této kaši rozpustit s přísliby nekonečného štěstí je čím dál tím více.

Co říci závěrem? Ke všem rozporuplným požadavkům, které jsou dnes na architekta kladeny bych doplnil kultivaci citu k elementární slušnosti, neboť jen v takto soustavně opečovávaném prostředí je možné rozvíjet racionální úvahy a smysluplné koncepty, které se s jinými racionálními úvahami a smysluplnými koncepty mohou bez zábran střetávat v otevřeném, zodpovědném prostředí.

Poděkování kolegům Ondřeji Benešovi a Janu Jakubu Tesařovi bez jejichž spolupráce bych si svou pedagogickou práci na škole nekázal představit.

Můj postoj k architektuře velice jasné shrnul Juhani Pallasmaa:

„Podle mého by architektura měla životy lidí rámovat a také tak činit v každém případě. Pro mě je úloha architektury především existenciální, kulturní a sociální. Architektura nám také pomáhá rozumět času a sobě samým. Architektura je nástrojem lidské kultury vytvářejícím rámce a horizonty porozumění. A jsem proto docela kritický k dnešním tendencím architektury stávat se objektem v popředí. Nemyslím si, že to je její úlohou. Samozřejmě mohou nastat situace, kdy se architektura může stát objektem v popředí. Ale běžnou povinností architektury je vytvářet tiché pozadí.

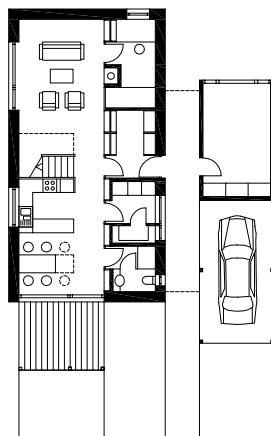
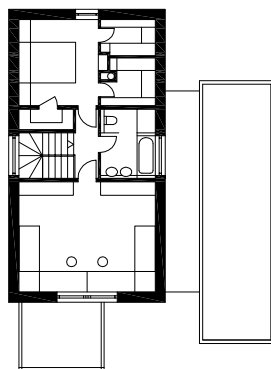
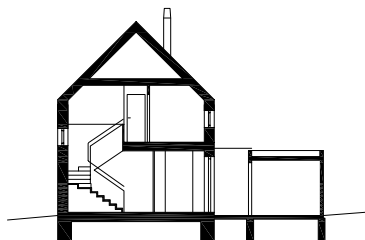
Nemám nic proti oslavování architektury nebo architektů. Myslím, že architekti dělají důležitou práci. Podstatné je, jakou podobu architektury oceňujeme a jak vnímáme úlohu architektury v naší společnosti. A podle mě současná žurnalistika tím, jak prezentuje architekturu, dělá špatnou službu opravdovému pochopení architektury. Dnes je bohužel architektura příliš spojena s ekonomickými zájmy a také politickými. Podle mého názoru architektura slouží obecnějším kulturním zájmům, než jsou zájmy jakéhokoli vlastníka nebo klienta.“¹

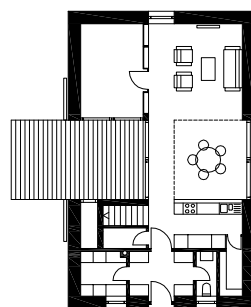
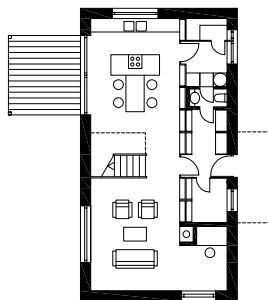
¹Juhani Pallasmaa vystoupení na Foru 2000 25.10.2010.

Archetyp domu - Vrané nad Vltavou - 2005 - 2007

Dům ve Vraném nad Vltavou splnil sen mladé rodiny o vlastním domově. Standardní stavební materiály a postupy užity tím správným způsobem vedly k harmonickému výsledku. Společně s investorem se podařilo nalézt rovnováhu mezi možností a potřebou. Pokud jsou náklady na stavbu rodinného domu omezené, většina stavebníků své příští bydlení hledá v katalogích typových domů. Domnívá se totiž, že dům podle projektu architekta si může dovolit jen málokdo. Ale opak může být pravdou. Majitel, profesí stavař, měl o příštím bydlení své rodiny poměrně přesnou ideu, dokonce už si domek i sám nakreslil a vymodeloval. Manželka ale přišla s návrhem vyzkoušet spolupráci s architektem, který podle doporučení známých umí dobré a levné domy. „Dům je nakonec levný, přestože v něm máme vše, co potřebujeme; nic tu není zbytečné a každé místo je plně využité.“ říkají majitelé i po několikaleté zkušenosti s užíváním. V popředí svítí dřevěná konstrukce pergoly před domem a funkční dřevěná bedna zasunutá u chodníku vedoucímu ke vchodu světlou barvou, jejímž kontrastem je pozadí tvořené černými zdmi. Minimalizací použitých prostředků působí dům na své okolí zvenčí až introvertně. Podstatné věci se odehrávají uvnitř, kde se uživatel pohybuje mezi vestavěným nábytkem. Dům v přízemí podélně protíná dlouhá souvislá knihovna. Místo se proměňuje v dveře a skrytě přechází v čelní stěnu nábytku, jinde tvoří úložný prostor, pak zase přechází v kuchyňský nábytek. Pokusil jsem se přiblížit do dneška ojedinělému „meditativnímu funkcionalismu“ amerických Shakerů.

Dva rodinné domy - Popovičky - 2005 - 2008

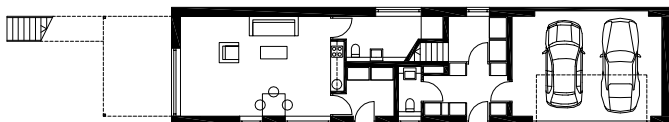
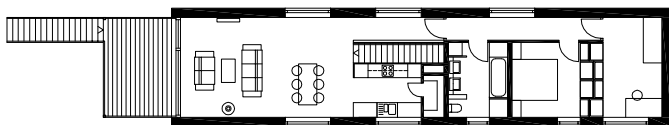
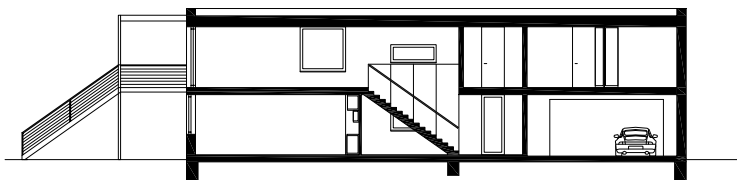
Majitelé prvního domu v Popovičkách se začali obávat, že sousední pozemek bude zastavěn stavbou, která nebude odpovídat jejich představám krásného bydlení a bude jim tak narušovat harmonii bydlení. Doporučili proto pozemek i architekta svému kolegovi. A tak byl dřevěnému domku navržen cihelný bráška. Oba domy společně působí jako archetypální manifest proti masové zástavbě typizovaných domů devastující české vesnice. Na třetí slámový dům, jak je v pohádce o třech prasátkách, nezbylo v našem případě místo. Příběh tak zachraňuje kolega Suske svým slámovým domem, bohužel ale mimo Popovičky. Těžištěm návrhu je prostup domu v příčné ose, kde vznikají dva prostory pro sezení kolem kulatého stolu - převýšený vnitřní a krytý venkovní. Oba prostory jsou uzavíratelné vraty. Princip je inspirován průjezdnými stodolami. Obývací část je již mimo toto centrum a navozuje spíše intimnější náladu. Ve zvýšeném podkroví je klidná noční zóna s ložnicemi a sociálním zázemím. Cihelná obezdívka pláště a břidlicová střešní krytina podporují společně s formou tradiční výraz. Celá kompozice obou domů působí vyrovnaně, přičemž rozdílný materiál na fasádách je příjemným rozptýlením. Obě zahrady se sjednotily v jednu, čímž se odbourala zbytečná bariéra plotu a zahrada velkoryse podtrhuje prostotu domů.

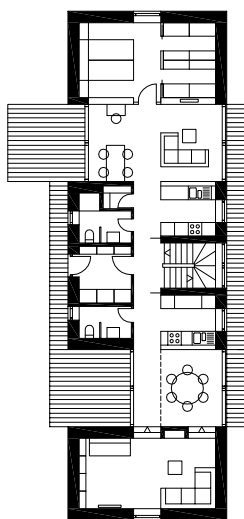
Dům na úzké parcele - Lety u Dobřichovic - 2008-2010

U rodinného domu v Letech u Dobřichovic jsem byl již ve fázi výběru pozemku. Investora oslovila cena, která byla ale vykoupena velmi komplikovanými zastavovacími podmínkami. Parcela byla výzvou a atmosféra údolí Berounky působila okouzlivě. To mě motivovalo investorovi, už v této době mému kamarádovi, nákup odsouhlasit.

Pozemek je úzký pouhých devět metrů a ještě se nachází v pásmu protipovodňové ochrany. To znamenalo dát všechny obytné místnosti do patra. O to krásnější je ale nakonec výhled na Berounku z obývacího pokoje. Při výběru pozemku jsem ale ještě netušil, že komplikovanější než pozemek, budou požadavky investora. Ty se každou konzultací proměňovaly, což bylo zčásti způsobeno i měnící se situací v rodině. Po odsouhlaseném projektu přišly zásadní změny a ve finále i druhá nová studie. První návrh počítal s kompletně otevřeným přízemím, dům byl pojat jako vznášející se dřevěný vagón na ocelové konstrukci. Druhý návrh již počítal s využitím přízemí pro technické místnosti, garáž a prostor pro občasně bydlení. Konstrukce byla nakonec navržena z betonových tvárnic, které na rozdíl od projektu, kde se měl plášť zateplovat a obkládat silbonitovými deskami, byly z vnější strany omítnuty. Interiér nedoznal žádných změn, takže pohledové betonové zdivo v kontrastu s barevnými plochami dveří a vestavěného nábytku i přes svou syrovost povrchů vytváří velice příjemné a intimní prostředí pro bydlení.

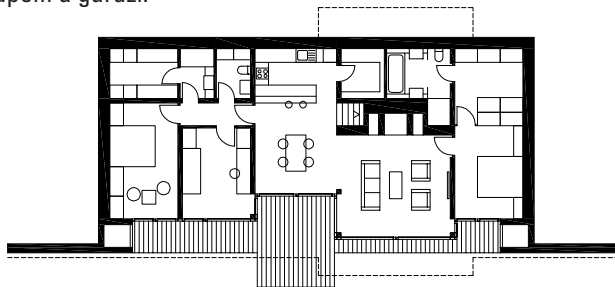
Dům v Českém ráji - Severní Čechy - 2009 - 2012

Zadání na rodinný dvougenerační dům v nás očarovalo již při prvním setkání s investory. Jedinečný pozemek u lesa s výhledy na Malou skálu měl pouze jedinou překážku. Leží totiž v II. zóně ostupňované ochrany přírody a krajiny Chráněné krajinné oblasti Český ráj, podoblast Maloskalsko, která má pevně stanovené regulativy. V rámci odborného stanoviska správy CHKO Český ráj jsme obdrželi doporučení k architektonickému ztvárnění objektů. Dovolím si citovat například odstavec o oknech: „Hlavní okna by měla být obdélná, osazovaná na výšku, dělená, s poměrem stran cca 2:3 až 4:5, šířka oken typická pro oblast Českého ráje se pohybuje v rozmezí 0,7 až 1,2m; velikost oken ve štítové stěně se směrem vzhůru zmenšuje, plocha stěny venkovského domu vždy výrazně přesahuje nad plochou oken; počet oken ve štítové stěně se v oblastech Maloskalska pohybuje mezi 2 až 4,.....“ Stejně tak byly popsány povrchy, střecha, pozice komínu, poměry objemu objektu apod. Rozhodně jsme nechtěli projektovat kopii venkovského stavení, nicméně jsme koncept založili na základním principu lidové architektury - kamenné a dřevěné hmoty. Mezi tyto dva materiály jsme vložili prosklené plochy. Jelikož se jednalo o dvojdům, vznikla základní kocepce objemu složeného z dřevěné – prosklené – kamenné – prosklené – dřevěné hmoty. Vše je zastřešené tradiční sedlovou střechou. Jako krytina je vzhledem k povětrnostním podmínkám v daném území navržen předzvětralý titan-zinkový plech. Objem stavby je velmi jednoduchý a není doplněn žádným architektonickým prvkem, který by narušoval přirozený objem venkovského stavení a přetrhával tak kontinuitu s tradiční lidovou architekturou typickou pro dané území. Dispozičně se jedná o přízemní objekt s obytným podkrovím. Dvojdom má půdorysný tvar obdelníku, přičemž vstup je uprostřed delší strany od příjezdové cesty na jižní straně pozemku. Sedlová střecha ve sklonu 45 stupňů má hřeben orientovaný rovnoběžně s přístupovou cestou a hlavní podélnou osou domu.

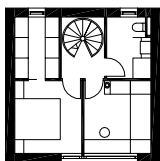
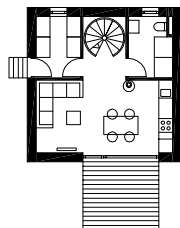
Rodinný dům na Pálavě - Klentnice - 2013

Vinné sklepy, slunné svahy a klidné tempo malebné vesnice pod pálavskými kopci byli krásnou inspirací pro rodinný dům v Klentnici. Do svažitého pozemku jsme tyto motivy vtiskly nejen obrazně, ale i doslova. Dům je zahloben do svahu a jedinou viditelnou opěrnou zeď tvoří tradiční místní kameny, prokládané cihlou. Zbytek je prosklená fasáda s výhledem na pálavské vinice. Na tomto podstavci, na úrovni ulice, pak stojí jednoduchá archetypální stavba, se vstupem a garáží.

Bydlení na vertikále - Střední Čechy - 2013

U Vyžlovského rybníka, mezi vzrostlými stromy stojí věž na bydlení. Pohádkový úvod si jistě toto kouzelné místo zaslouží. Ač se zdá bydlení ve věži poetické, primární důvod byl čistě pragmatický – minimalizovat zastavěnou plochu tak, aby bylo místo co nejméně dotčeno. Díky malým prostorovým nárokům klientů bylo u třípatrového domu dosaženo proporcí věže. Fasáda z průsvitného sklolaminátu, dává stavbě lehkost a v divákovi vyvolává pocit, že dům je mezi stromy jako lesní víla – nenápadná a snívá.

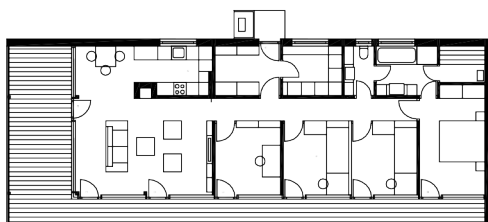

Dům nad rybníkem - Karasy - 2011 - 2013

Na místě rozpadlé stodoly v rámci staré usedlosti u Novozámeckého rybníku v Karasech u České Lípy se majitelé rozhodli postavit si rodinný dům. Z jižní strany je prudký břeh rybníka se vzrostlými listnatými stromy, přes jejichž koruny je z pozemku nádherný výhled na rybník. Objem novostavby vychází z původní stodoly a obnovuje tak původní kompozici souboru staveb. Z elementárního objemu je pouze vykonzolována dřevěná terasa mezi koruny stromů, která plně čerpá z jedinečnosti místa. Částečné podsklepení bylo dáno již podsklepením stodoly, využil se tak již odtěžený prostor. Veškeré obytné místnosti jsou v přízemí, přičemž podkroví slouží jen pro příležitostné spaní dětí s vnučaty.

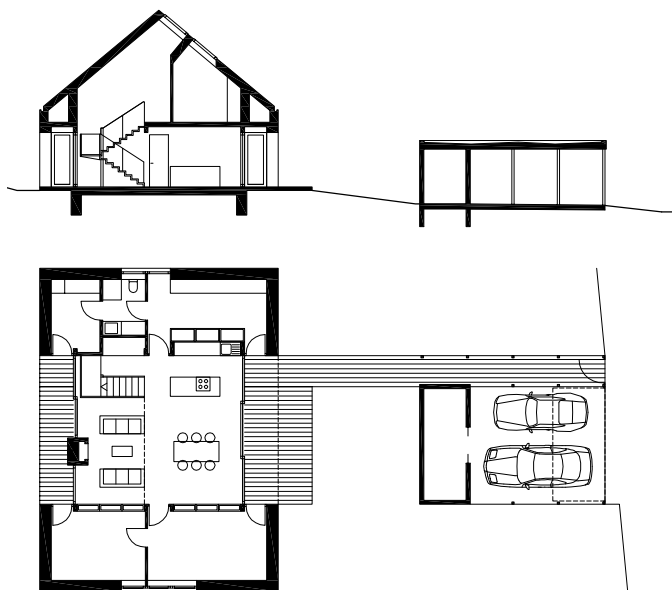

Dům na nohách - Jablonec nad Nisou - Mšeno - 2012 - 2013

Tento pozemek si vyhlédl člověk, který má rád výzvy, a vložil do nás veškerou důvěru. Klient, majitel stavební firmy, byl sám sobě stavitelem. Naši práci poznal při jedné z našich společných realizací, a tak se z typického trojúhelníku klient-stavatel-architekt stal úžasný dialog klient-architekt. Jednoduchý objem stavby je vynesena přes dvoje čtyřnoží na ocelovém roštu do volného prostoru. Se svahek je rošt propojený v místě vstupu. Tyto tři pevné body udrží stavbu o komfortní dispozici pro typickou rodinu. Na první pohled efektivní řešení skrývá spoustu efektivních výhod. Poměrně jednoduché zakládání a úspora hydroizolací ušetřily spoustu financí na zbytek stavby. I přání jednopodlažního domu, kterého se klient při koupi pozemku vnitřně vzdal, bylo splněno. Přetažení střechy chrání velké prosklené plochy v létě před přehřátím, a přitom v zimě pustí do domu spoustu slunce. Z každé ložnice je výstup na terasu s výhledem do zahrady, na město a úpatí hor. Koruny stromů a terasa dokonale vynahradily přímý vstup na zahradu.

Dům s „Dírou“ - Mníšek pod Brdy - 2013

K vysvětlení hlavní myšlenky domu nám stačili čtyři kousky dětské stavebnice. Tři kvádry a jeden pravidelný pětistěn. Na kvádry jsme položili pětistěn a získali tam nejjednodušší schéma kompaktního domečku, který by si z této stavebnice postavilo malé dítě. Potom jsme prostřední kvádr prstem vysunuli s komentářem, že se jedná o stání pro auta a zbytek je dům. „Díra“, která v domě zůstala, je hlavním obytným prostorem, proskleným z jihu i ze severu. Díky předsazenému stání pro auta, je dům z jihu chráněn před ruchem z přístupové komunikace a přitom má dům potřebné světlo a teplo. Na sever je pak jedinečný výhled na listnatý les, největší potenciál pozemku.

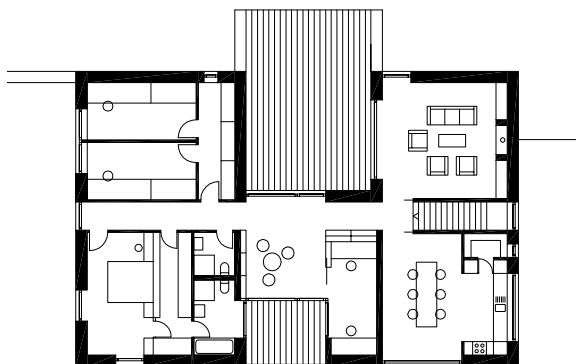
Dům pod svahem - Všenory - 2013

Naprosto unikátní pozemek, příkrý severní svah s bujnou vegetací nad údolím řeky Berounky, oslovil naše klienty natolik, že jej bez váhání koupili. Příznivá cena byla vykoupena poměrně stíženými podmínkami pro výstavbu. Můžeme říci, že by parcela běžného člověka zřejmě neoslovila, ale klienti vycítili šanci jedinečného bydlení. Koncept věže v minimalistické formě reaguje na přání klienta a místní podmínky. Objem stavby svou výškou umožňuje získání jižního slunce přes schodišťový prostor a přitom zachovat jedinečné výhledy na sever do údolí mezi vzrostlými stromy. Kompaktní řešení ve velice náročných základacích podmínkách minimalizuje zastavěnou plochu a snižuje tak náklady na výstavbu.

Dvougenerační vila - České Budějovice - 2013

Zadání dvougenerační luxusní vily mělo na začátku řadu striktních požadavků, které velmi zásadně ovlivnili objemové řešení stavby. Investor požadoval samostatnou bytovou jednotku pro prarodiče tak, aby měla oddělený vstup, vlastní část zahrady a nejlépe byla na jiné úrovni, než je obytné podlaží vlastního domu. Z pozemku je nádherný výhled na panorama Budějovic, který ale předpokládá umístění obývacího pokoje v patře domu. Majitelé ale vyžadovali přímý vstup na zahradu. Využitím mírného svahu jsme dům částečně zahlubili, což umožnilo všechny požadavky bez kompromisů splnit jednoduchým kompaktním řešením navenek abstraktního domu.

ODBORNÝ ŽIVOTOPIS:

Doc.Ing.arch. Ján Stempel
narozen 15.7.1959 ve Spišské Sobotě

e-mail: jan@stempel.cz
web: www.stempel.cz

Vedoucí Ústavu navrhování I na Fakultě architektury ČVUT
Autorizovaný architekt České Komory Architektů ČKA 00646

VZDĚLÁNÍ A ODBORNÁ KVALIFIKACE

1978-1983	Fakulta architektury Technické Univerzity v Budapešti - absolvent
1983-1990	Stavoprojekt, projektově inženýrská organizace v Liberci
1990-1991	ateliér SIAL v Liberci - architekt
1991-2004	architektonická kancelář A.D.N.S. v Praze - spolumajitel
2004-2008	samostatná architektonická kancelář
2006-	FA ČVUT - Vedoucí ateliéru
2006-2008	FA ČVUT - proděkan pro výstavbu
2008-	architektonická kancelář Stempel & Tesař - spolumajitel
2012-	FA ČVUT - vedoucí Ústavu navrhování I

DALŠÍ ODBORNÉ AKTIVITY

1983-1989	člen svazu maďarských architektů
1984-1989	člen svazu slovenských architektů
1991	člen přípravného výboru České komory architektů
1992-	člen České komory architektů
1994-2003	člen stavovského soudu ČKA
2003-2008	člen dozorčí rady ČKA
2012-	člen akademického senátu FA ČVUT Praha
2013-	člen komise pro obhajobu PhD - FA ČVUT

ČLEN REDAKČNÍCH RAD ČASOPISŮ

1998-2010	ARCH o architektuře a inej kultúre Bratislava
2004-2009	STAVBA Praha
2007-	KÁMEN Praha

VÝZNAMNĚJŠÍ REALIZACE

- 1991 Rekreační středisko Lipno (spoluautor F.Bielik)
- 1992 EXPO'92 - výstavní pavilon Sevilla Španělsko (M.Němec)
- 1993 Delta Airlines pobočka Praha (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1994 QCV - administrativní budova Praha 2 (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1995 Česká pojišťovna Kolín (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1995 ČSOB banka Anglická Praha (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1997 Obecní dům - národní kulturní památka Praha 1, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1997 Depozitář NK – rekonstrukce Praha 10, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1998 Černá růže - rekonstrukce pasáže Praha 1, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2000 Kongresové centrum a hotel Praha 4 - Pankrác (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2000 Český Rozhlas - novostavba objektu Praha 2, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2001 OMG - administrativní budova Praha 2, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2006 Rekonstrukce teras vily Traub v Praha 6, (spoluautor L.Vogelová)
- 2006 Rodinný dům ve Vraném nad Vltavou 100%
- 2008 Rodinné domy v Popovičkách
- 2010 Rodinný dům v Sobíně
- 2010 Rodinný dům v Letech u Dobřichovic (spoluautor Jan J.Tesař)
- 2011 Rodinný dům v Českém ráji (spoluautor J. J.Tesař)
- 2012 Rodinný dům ve Mšeně - Jablonec nad Nisou (spoluautor J. J.Tesař)
- 2013 Rodinný dům v Lysé nad Labem (spoluautor J. J.Tesař)
- 2013 Rodinný dům v Karasech u České Lípy (spoluautor J. J.Tesař)
- 2013 Rodinný dům v Unhošti (spoluautor J. J.Tesař)

VÝZNAMNĚJŠÍ STUDIE A PROJEKTY

- 1983 Divadlo na provázku Brno
- 1986 Sdružený objekt solárního ohřevu na koupalisku Žiar nad Hronom
- 1987 Česká bouda Sněžka (spoluautor J.Suchomel, K.Novotný)
- 1991 Bytové domy Praha Karlín
- 1992 Administrativní budova Brandýs nad Labem
- 1992 Výstavní hala VW Vysoké Tatry
- 1998 Obytný komplex Moskva (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2003 Administrativní budova OMGI Praha (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2007 Rodinná vila v Bratislavě (spoluautoři Stano Bachleda, Alan Krajčír)
- 2007 Rodinná vila na Karlovce (spoluautor J. J. Tesař)
- 2008 Galerie Millenium Praha - Malá Strana (spoluautor J. J. Tesař)
- 2008 Hotel Zahrada v Praze Nuslích (spoluautor J. J. Tesař)
- 2008 Rodinná vila na Konopišti (spoluautor J. J. Tesař)
- 2010 Rodinná vila v Jevaněch (spoluautor J. J. Tesař)
- 2011 Rodinný dům v Unhošti (spoluautor J. J.Tesař)
- 2011 Rodinný dům v Rožmitále pod Třemšínem (spoluautor J. J. Tesař)
- 2012 Rodinný dům v Předboji (spoluautor J. J Tesař)
- 2012 Rodinný dům v Panenských Břežanech (spoluautor J. J. Tesař)
- 2012 Rodinný dům v Mníšku pod Brdy (spoluautor J. J. Tesař)
- 2013 Rodinný dům v Klentnici (spoluautor J. J. Tesař)
- 2013 Rodinný dům v Českých Budějovicích (spoluautor J. J.Tesař)
- 2013 Rodinný dům ve Všenorech (spoluautor J. J. Tesař)

VÝZNAMNĚJŠÍ ÚSPĚŠNÉ SOUTĚŽE

- 1982 Zachováání tradic lidových staveb v Maďarsku (Gy.Guczogi, A.Puhl)
- 1983 Přestavba vesnic Alföld v Maďarsku (spoluautor J.Viszlai)
- 1983 A House for Today
- 1985 Středisko Bakuriani na Kavkaze (K.Doubner, M.Masák, J.Patrný)
- 1987 Energeticky úsporné bydlení Pécs v Maďarsku (spoluautoři SIAL)
- 1987 Ledový palác v Bakuriani na Kavkaze (spoluautor J.Patrný)
- 1988 Mariánské Lázně (spoluautoři J.Kozák, M.Masák, M.Němec)
- 1991 Hlavní nádraží Innsbruck Rakousko (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1991 Obytná čtvrť Linz Kleinmünchen Rakousko (spoluautoři A.D.N.S.)
- 1992 EXPO '92 - výstavní pavilon Sevilla (spoluautor M.Němec, P.Rezek)
- 1992 Střední škola Berlin Německo (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2001 Řízení letového provozu - ATCC Praha – Jeneč (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2001 Leipzig I - bytový dům Německo (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2002 Riverside Bratislava Slovensko, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2003 Budova centrály ČSOB - Praha 5, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2003 Botanica Vidoule urbanistická studie Praha 5, (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2004 Lipsko 2012 - olympijská vesnice Německo (spoluautoři A.D.N.S.)
- 2010 Park Kotlářka - Praha Dejvice (spoluautor J.J. Tesař, Lucie Vogelová)
- 2010 Smuteční síň - Roudnice nad Labem (spoluautor J.J. Tesař)
- 2011 Dívčí Hrad - Praha 5 (spoluautor J.J. Tesař, Lucie Vogelová, Ivo Tuček)

PŘEDNÁŠKY

- 2004 „ Může být architekt u nás Superstar“
listopad - FA TU Liberec zamyšlení nad pozicí architekta v Čechách
- 2007 „Výuka architektury a současné poslání profese architekt“
květen Praha - Start architecture - s O. Benešem
- 2007 „Prezentace vlastní architektonické tvorby“
červen - Universita Moholy-Nagy Budapest
- 2007 „Rodinné bydlení v Čechách“
říjen - Fakulta architektury TU Budapest - prezentace realizací“
- 2008 „Prezentace vlastní architektonické tvorby“
srpen - Design Factory Bratislava
- 2008 „Současná maďarská architektura“
listopad - Galerie Fiducia Ostrava
- 2008 „Prezentace vlastní architektonické tvorby“
květen - FA Univerzity Debrecen - workshop českých architektů
- 2009 „Současná maďarská architektura“
říjen - AVU Škola architektury Praha
- 2009 „Česká architektura ve střední Evropě“
prosinec - Universita Moholy-Nagy Budapest - M. konference
- 2012 „Pecha kucha Night Prague“
únor - Praha
- 2012 „Kompaktnost v architektuře“
červen - Fakulta architektury Univerzity Debrecen
- 2013 „ Kompaktnost a racionalita jako základní princip vlastní tvorby „
říjen - Fakulta architektury STU Bratislava

ČLÁNKY A ROZHOVORY V ČASOPISECH A KNIHÁCH

- 2006 Ohlédnutí za Českou architekturou 2005 ARCHITEKT 05, ISSA 0862-7010,
2006 Česká architektura, 2004/2005 ARCHITEKT 05/, ISSA 0862-7010,
2006 Balbínka STAVBA 3/2006, str.48-51, ISSN 1210-9568, Praha 2006
2007 Pražský výběr Revue priemyslu 5/2007, str.24, ISSN 1336-9857, Bratislava
2008 Rekonstrukce teras a zahrady vily Traub Kámen /1, ISSN 1210-9452,
2008 SIAL Kant, ISBN: 80-903257-9-3 ,Praha 2008
2008 Maďarsko - české prolínání ERA 21 / 6 08 str. 62-63, ISSN 1801-089X, Brno
2009 Architekt by mal predovšetkým slúžiť ASB / 1 09 str. 4-6, ISSN 1335 1230

PROJEKTY PREZENTOVANÉ V ZAHRANIČNÍCH ČASOPISECH

Bauwelt ; Baumeister ; Stein /Callwey/ ; Domus ; World Architecture ; Der Architekt
Abitare ; ARCH ; Oktogon ; Magyar építőművészet ; Müszaki tervezés ; b HIŠE

PROJEKTY A RECENZE PREZENTOVANÉ V DOMÁCÍCH ČASOPISECH

Architekt ; Projekt ; Československý architekt ; Technický magazín ; Architektura ČR
Stavba ; ASB ; Kámen ; Home ; Lidové noviny ; Magazín HN ; H.O.M.I.E. ; Reflex

KATALOGY

- 1983 Ráckeve – mezinárodní seminář, Budapest
1983 Fakulta architektury - Technická univerzita Budapest
1987 Mladí architekti Liberec
1992 Expo '92 - Official Guide, Sevilla
1997 Baustelle: Tschechische republik, Berlin, ISBN 3-88331-010-7
2002 Un Salon tchéque, Paris, ISBN 2-904448-60-8
2006 Nový domov 2006, Praha
2007 Nový domov 2007, Praha
2010 SIAL ARBOR VITAE ISBN 978-80-87164-41-9

ÚČAST NA VÝSTAVÁCH

- 1982 Archikon BME Budapest
1983 Ráckeve – mezinárodní seminář
1983 Mladí architekti v Maďarsku Lille – Francie
1984 Diplomové práce - Budapest
1985 Mladí architekti - Budapest
1985 Mladí architekti - Bratislava
1986 SKIA - Tbilisi Gruzie
1987 Stavoprojekt Liberec - West Berlin, Dessau, Praha
1997 Baustelle: Tschechische republik – Berlin
2002 Un Salon tchéque, Paris
2006 Nový domov 2006, Praha
2007 Nový domov 2007, Praha
2008 Generace Česká republika - Praha, Brno
2009 Architecture V4 - Budapest

ÚČAST V POROTÁCH ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ

2003	Kollárovo námestie Bratislava - predseda mezinárodní komise
2003	VELUX – Rodinný dům s obytným podkrovím - člen komise
2004	Nový domov roku 2004 – soutěžní přehlídka - predseda komise
2006	Škola Úvaly - člen komise
2006	Český Interiér 2006 – soutěžní přehlídka - člen komise
2006	Údolní 53 v Brně - predseda komise
2006	Cena ARCH – architektonická súťaž Bratislava - člen komise
2007	Řešení Mírového náměstí Dobříš - člen komise
2008	Hradec Králové Náměstí 28.října - člen komise
2008	Akademické náměstí v Brně - predseda komise
2008	Světová výstava EXPO 2010 Šanghaj - člen komise
2009	Společenské a kulturní centrum v Kuřimi - predseda komise
2009	CE.ZA.AR Cena za architekturu – súťaž SKA - člen komise
2009	Státní cena Ministerstva kultury za architekturu - člen komise
2010	Ostrava Černá louka - člen komise
2010	Státní cena Ministerstva kultury za architekturu - člen komise
2010	Římské náměstí v Brně - predseda komise
2011	Státní cena Ministerstva kultury za architekturu - člen komise
2012	Cena ARCH – architektonická súťaž Bratislava - člen komise
2013	Šoučasný dům 2013 - člen komise
2013	Špitálský vrch a kasárna Zlatý vrch v Chebu - člen komise

PUBLIKACE

1982	SIAL (editor) Bercsény 28-30, Budapest
2006	Česká architektura 2004-2005 (autor výběru staveb) Prostor ISBN: 80-903257-8-5 , Praha 2006
2009	Architecture V4 1990-2008 (editor) Kant, ISBN: 978-80-7437-000-7, Praha
2012	99 DOMŮ (autor) Kant, ISBN: 978-80-7437-078-6, Praha

PROJEKTY NA ZAHRANIČNÍCH A DOMÁCÍCH INTERNETOVÝCH PORTÁLECH

www.DEZEEN.com ; www.A10.eu ; www.archdaily.com ; www.aeccafe.com ;
www.archispace.com ; www.architectural.com ; www.architecturenewplus.com ;
www.platformarchitecture.cl ; www.Huffingtonpost.com ; www.epitomuveszet.hu ;
www.blogawx2.pl ; www.magazindomov.ru ; www.archilenta.ru ; www.arch.sk ;
www.archiweb.cz ; www.bydleni-iq.cz ; www.earch.cz ; www.bydleni.idnes.cz ;
www.lidovky.cz ; www.bydleni.cz ;